

Erdogan kábirleriniň başyny çaşyrdy

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Erdogan kábirleriniň başyny çaşyrdy ERDOGAN KÄBIRLERINIŇ BAŞYNY ÇAŞYRDY

Soňky üç-dört gün bäri häkimiýete ýakyn durýan žurnalistleriň ýazgylaryny okap ýylgyranymy duýman galýaryn. Megerem, muny özleri entek duýýanam dälde diýip pikir edýärim!

Gürrüň BRICS barada! (Guramanyň ady oňa gatnaşyjylaryň adynyň baş harpyndan alyndy: Braziliýa, Russiýa, Hindistan (India), Hytaý (China), Günorta Afrika Respublikasy (South Africa).

Köp polýusly global sistemany öňe sürýän BRICS topary Günbatar merkezli sistema garşy özboluşly alternatiwany emele getirmegiň ugrunda...

Toparlanşyk soňky ýygnagyny alty gün öň Günorta Afrikanyň Ýohannesburg şäherinde geçirdi.

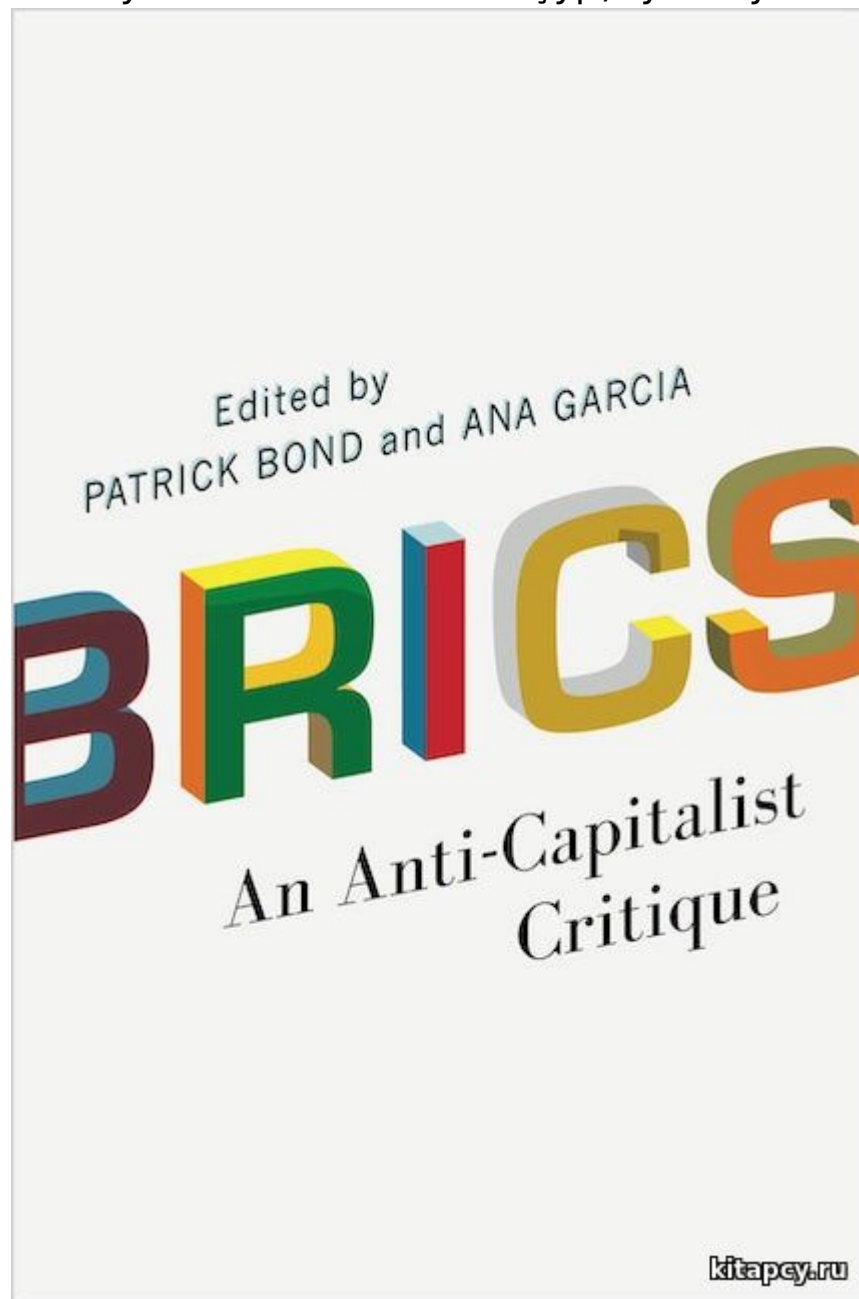
Häzire çenli BRICS-e agza bolmak üçin 22 ýurt resmi taýdan ýüzlendi we bu ýygnakda Argentinanyň, Birleşen Arap Emirlikleriniň, Efiopiýanyň, Eýranyň, Müsüriň, Saud Arabystanynyň topara çagyrylmagy makul bilindi. Alty täze agzanyň 2024-nji ýylyň 1-nji ýanwaryndan başlap topara agza bolmagy bilen BRICS-iň agzasy indiki ýyl 11-e ýeter...

Sorag – Türkiýe nämüçin agzalyga kabul edilmedi?

Saud Arabystanynyň, Birleşen Arap Emirlikleriniň Müsüriň, Eýranyň agza bolmagy bilen BRICS-de iň uly wekilçilige eýe regiona öwrülende, muňa potensial agza pozisiýasyndaky Türkiýe nämüçin dahylly edilmedi?

Ýa-da:

Türkiýe BRICS-den uzaklaşyp, ýene ýüzüni Günbatara öwürdimi?

* * *

Türkiýe 2013-nji ýylda (FETÖ-nyň eli bilen) Russiýanyň uçaryny atyp düşürende, syýasy dartgynlylyklary ýumşatmak üçin BRICS-e doly hukukly agza bolmak üçin aýaga galdy.

Şol wagty ýada salyň: PKK ýazylganlygynyň soňlanmagy, FETÖ döwlet agdarlyşygynyň şowsuzlyga uçramagy we çepçi liberal bükürden halas bolma prosesi bilen AKP-Erdoganyň gatnaşyklary

ABŞ bilenem, Ýewropa bileleşigi bilenem mazaly ýaramazlaşdy. Erdoganyň 2018-nji ýylda ýene Ýohannesburgdaky BRICS ýygmagyna gatnaşmagy Türkiýäniň täze döwürdäki gözlegleri taýdan derwaýys hasaplandy. Özem:

Soňky baş ýylda Erdogan BRICS-e höwesjeň ýapyşdy. 2022-nji ýylda Putiniň Türkiýäni BRICS-e gatnaşmaga çagyrmagy bilen gatnaşyk soňky sepgidine çykdy. Eýse:

2023-nji ýylyň saýlawlarynyň yzysüre AKP-Erdogan ýene köne daşarky syýasata gaýdyp geldimi?

Saýlawdan soň Erdoganyň daşarky syýasat ugry boýunça aýdan zatlaryna seretseňiz, näme diýjek bolýanyma düşünersiňiz!

Galyberse-de:

BRICS ýygnagyndan öňüni ýatladasym gelýär: soňky döwürde kän göze ilmeýän Hytaýyň Daşary işler ministri Wan I Türkiýede resmi saparda boldy. Ol Türkiýäniň BRICS-e goşulma arzuwynyň bardygyny bilýändigini aýtdy.

Sorag – bu resmi sapar aslynda Türkiýäniň BRICS agzalygyna kabul edilmegi üçin öňünden geçirilen duşuşykmydy? AKP-Erdogan bijaý jogap berdimi?

Ýene bir mysal arkaly düşündirmäge synanyşaýyn:

Türkiýäniň prezidenti R.T.Erdogan we Hytaýyň Daşary işler ministri Wan I

* * *

BRICS-iň iki esasy şahasy bar:

– Täze Ösüş banky (NDB) we Ýagdaýa görä Rezerw düzgünleşdirmesi (CRA).

Maksatnamalaryň maliýeleşdirilmeginde NDB Bütindünýä banky, CRA bolsa halkara walýuta rezerwleri gowşayan we az wagtlyk tölen deňagramlylygyny ýitiren ýurtlary likwidnost bilen üpjün etmek üçin IMF ýaly iş alyp barýar...

AKP-Erdogan maliýe krizisini başdan geçirende BRICS ýygnagyna gatnaşyp, NDB-iň we CRA-nyň öňünde hiç hili talaplaryny goýman, alty ýyldan soň birinji gezek IMF-iň indiki aý Ankara gelýänini nähili düşündirmk gerek?

Serediň:

BRICS-iň soňky ýygnagynyň esasy temasy pul birligi boldy. Çünki ilkinji nobatda Hytaýdyr Russiýa ýaly ýurtlar amerikan dollarynyň gegemoniýasynyň biloňurgasyny ýazdyrmak isleýär.

Häzirligçe bu talap doly kabul edilmän, ýerli pul birlikleri bilen söwda etmek pikiri agyr basýanam bolsa, soň näme boljagy görnüp dur...

Muny ýatlatmagymyň sebäbi AKP-Erdogan dollar soltanlygyny ýykma maksatly topara indi sowuk garaýarmy? Resmi agza bolmak islemeýändiginiň sebäbem ýurduň ümzügini ýene Günbatar gegemoniýasyna tarap öwürmegimi?

Ine... Häkimiýete ýakyn durýan käbir žurnalistleriň öwgüli odalaryny şonuň üçin ýylgyryp okaýaryn: Erdoganyň ugursyzlygy bu kärdeşleriň başyny çasyryp taşlady!

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 31.08.2023 ý. Publisistika